

Υπόθεση C-289/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Απριλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Gerechtshof Den Haag (Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

2 Απριλίου 2019

Προσφεύγουσα:

Dexia Nederland BV

Καθού:

Z

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η κύρια δίκη αφορά δύο συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών, οι οποίες συνήφθησαν μεταξύ του Z, καταναλωτή, και μιας τράπεζας, προκατόχου της Dexia Nederland BV (στο εξής: Dexia). Αμφισβητείται, εν προκειμένω το ύψος του ποσού που δύναται να αξιώσει η Dexia κατόπιν πρόωρης λήξης συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης. Ειδικότερα, χρήζει διευκρινίσεως ποία ρύθμιση ισχύει για την εκτέλεση της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών, όταν η σχετική συμβατική ρήτρα έχει κριθεί καταχρηστική.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αφορά το εάν όποιος έθεσε μια ρήτρα, η οποία κρίθηκε καταχρηστική (από εθνικό δικαστήριο) κατά την έννοια της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, δύναται να βασισθεί σε νομοθετική διάταξη ενδοτικού δικαίου, όταν η κριθείσα ως καταχρηστική ρήτρα είναι ευνοϊκότερη για

τον καταναλωτή από την ισχύουσα στο πλαίσιο του ενδοτικού δικαίου εθνική διάταξη.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Δύναται όποιος έχει θέσει μια κριθείσα άκυρη λόγω καταχρηστικότητας ρήτρα, η οποία ρύθμιζε την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση που ο καταναλωτής αθετήσει τις υποχρεώσεις του, να αξιώσει νόμιμη αποζημίωση βάσει του ενδοτικού δικαίου;
- 2) Έχει σημασία για την απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα το ότι η αποζημίωση, η οποία μπορεί να αξιωθεί κατ' εφαρμογή του καθεστώτος νόμιμης αποζημίωσης, αντιστοιχεί στην αποζημίωση που προβλέπει η κριθείσα ως άκυρη ρήτρα ή είναι χαμηλότερη ή υψηλότερη από αυτήν;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (στο εξής: οδηγία 93/13/ΕΟΚ).

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Άρθρα 6:101, 6:233 και 6:277 του Burgerlijk Wetboek (Αστικού Κώδικα, στο εξής: BW)

Άρθρο 7A:1576e, παράγραφος 2 του Oud Burgerlijk Wetboek (προισχύσαντος Αστικού Κώδικα, στο εξής: προισχύσας BW)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της κύριας δίκης

- 1 Η παρούσα δίκη αφορά τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών που προσφέρονταν σε μεγάλη κλίμακα στους καταναλωτές στα τέλη της δεκαετίας του 1990 του προηγούμενου αιώνα και στις αρχές του τρέχοντος αιώνα, στις Κάτω Χώρες, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιούνταν επενδύσεις με δανειακά κεφάλαια. Κατ' ουσίαν, το προϊόν αυτό συνίστατο στο ότι ο μισθωτής (κατά κανόνα ο καταναλωτής) δανειζόταν από την τράπεζα για ορισμένο χρονικό διάστημα χρήματα (στο εξής: κεφάλαιο), με τα οποία η τράπεζα αγόραζε μετοχές για λογαριασμό του μισθωτή και προς όφελός του. Η κυριότητα επί των μετοχών παρέμενε στην τράπεζα εωσότου αποπληρωνόταν το δάνειο, ο μισθωτής όμως ελάμβανε ενδεχομένως μερίσματα. Ο μισθωτής κατέβαλλε κατά τη διάρκεια της σύμβασης μηνιαίους τόκους επί του δανεισθέντος ποσού και σε ορισμένες περιπτώσεις και χρεολύσια (στο εξής: μηνιαία δόση). Στο τέλος της διάρκειας [της σύμβασης], οι μετοχές εκποιούνταν και ο μισθωτής ελάμβανε το κέρδος από την πώληση των μετοχών κατόπιν αφαιρέσεως του ανεξόφλητου κεφαλαίου και

των μηνιαίων δόσεων που ενδεχομένως εξακολουθούσαν να οφείλονται. Επειδή η επένδυση πραγματοποιούνταν με δανειακά κεφάλαια, με μια σχετικά χαμηλή «εισφορά» (τόκοι και τυχόν χρεολύσια) αγοραζόταν ένα σχετικά ευρύ χαρτοφυλάκιο μετοχών. Επιπλέον, σε πολλές περιπτώσεις, καταβάλλονταν μόνο τόκοι κατά τη διάρκεια ισχύος, και το κεφάλαιο έπρεπε να εξοφληθεί το πρώτον κατά τη λήξη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών. Με τη χαμηλή εισφορά ήταν δυνατό να επιτευχθεί μια σχετικά υψηλή, θετική αλλά και μια υψηλή, αρνητική απόδοση κεφαλαίου, κοινώς αποκαλούμενη μόχλευση (*leverage*). Η δομή αυτή χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών ήταν ελκυστική στις Κάτω Χώρες όχι μόνο λόγω της αυξανόμενης αγοράς μετοχών, αλλά και λόγω φορολογικών πλεονεκτημάτων: Οι μηνιαίως καταβλητέοι τόκοι μπορούσαν να δηλωθούν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ως ποσό που εκπίπτει, ενώ η υπεραξία των μετοχών δεν φορολογούνταν. Όταν, στις αρχές του τρέχοντος αιώνα, η οικονομία περιήλθε σε ύφεση, η έκπτωση των τόκων καταργήθηκε και η αγορά των μετοχών κατέρρευσε, αποδείχθηκε ότι οι συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών ήταν υψηλού κινδύνου. Σε πολλές περιπτώσεις είχαν ως αποτέλεσμα υπόλοιπο οφειλής, διότι η τιμή πώλησεως των μετοχών δεν επαρκούσε για την τοκοχρεωλυτική εξόφληση του δανείου.

- 2 Στην παρούσα υπόθεση, ο Z συνήψε στις 17 Μαρτίου 2000 δύο τέτοιες συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών διάρκειας 120 μηνών εκάστη. Το έτερο συμβαλλόμενο μέρος ήταν η προκάτοχος της Dexia. Το συμφωνηθέν συνολικό ποσό χρηματοδοτικής μίσθωσης ανερχόταν σε 49 507,66 ευρώ ανά σύμβαση (ποσό αγοράς [κεφάλαιο] 22 102,06 ευρώ και καταβλητέο συνολικό ποσό τόκων 27 405,60 ευρώ). Στις συμβάσεις ορίστηκαν ως εφαρμοστέοι οι «Ειδικοί όροι για τη χρηματοδοτική μίσθωση μετοχών της Legio-Lease» (στο εξής: ειδικοί όροι).
- 3 Σύμφωνα με τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών, ο Z έπρεπε να καταβάλλει για κάθε σύμβαση, τους πρώτους 36 μήνες, ποσό τόκων ύψους 503,28 ολλανδικών φιορινιών (NLG) (228,38 ευρώ) μηνιαίως και τους ακόλουθους 84 μήνες 12,4 % ετησίως επί του ποσού αγοράς, συνυπολογιζόμενης τυχόν αφαιρέσεως λόγω της μέσης αύξησης της αξίας του πακέτου των μετοχών. Το κεφάλαιο έπρεπε να εξοφληθεί κατά τη λήξη της συμφωνηθείσας διάρκειας της σύμβασης (120 μήνες). Ο Z κατέβαλε συνολικά και για τις δύο συμβάσεις ποσό ύψους 33 911,69 ευρώ σε μηνιαίες δόσεις. Κατόπιν αφαιρέσεως των μερισμάτων που καταβλήκαν για τις μετοχές, τούτο αντιστοιχεί σε «καθαρή εισφορά» 25 725,37 ευρώ και για τις δύο συμβάσεις.
- 4 Το 2006, οι συναφθείσες με τον Z συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών καταγγέλθηκαν από τη Dexia λόγω καθυστέρησης πληρωμής. Στο πλαίσιο των προδικαστικών ερωτημάτων, η λήξη αυτή ισοδυναμεί με λύση της σύμβασης κατά το εθνικό δίκαιο. Η Dexia κατήρτισε εκκαθαριστικούς λογαριασμούς σχετικά με τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών.

Στους αντίστοιχους υπολογισμούς εφαρμόστηκαν τα άρθρα 6 και 15 των ειδικών όρων. Τα άρθρα αυτά όριζαν:

«6. Εάν (a) ο μισθωτής, κατόπιν έγγραφης οχλήσεως, καθυστερεί την πληρωμή μίας ή περισσότερων μηνιαίων δόσεων ή καθίσταται υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση άλλης υποχρέωσης που πηγάζει από την [παρούσα] σύμβαση ή από άλλη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, παρόμοια με την παρούσα σύμβαση, ή (b) ο μισθωτής ζητεί αναβολή της πληρωμής ή κηρύσσεται σε πτώχευση, η τράπεζα έχει δικαίωμα να καταγγείλει αμέσως τη σύμβαση και όλες τις παρόμοιες συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης και να αξιώσει το συνολικό ανεξόφλητο οφειλόμενο ποσό εκ του συμφωνηθέντος συνολικού ποσού (ή ποσών) χρηματοδοτικής μίσθωσης από όλες τις παρόμοιες με την παρούσα σύμβαση ισχύουσες συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, και να πωλήσει τους τίτλους στο χρηματιστήριο ή κατ' άλλον τρόπο, σε χρόνο που θα ορίσει η τράπεζα. Η τράπεζα αφαιρεί το κέρδος εκ της πωλήσεως αυτής από το ποσό που της οφείλει ο μισθωτής. Στο τέλος, η τράπεζα αποπληρώνει στον μισθωτή τυχόν προκύπτον πιστωτικό υπόλοιπο.»

«15. ... Σε περίπτωση λύσης της σύμβασης, η αξίωση του μισθωτή συνίσταται σε ένα ποσό στο ύψος της αξίας πωλήσεως των τίτλων, κατά τον χρόνο της λύσης, αφαιρουμένου ποσού στο ύψος της τρέχουσας αξίας του ανεξόφλητου οφειλόμενου υπολοίπου εκ του συμφωνηθέντος συνολικού ποσού χρηματοδοτικής μίσθωσης. Η τρέχουσα αξία υπολογίζεται σύμφωνα με τη ρύθμιση στο άρθρο 7A:1576e, παράγραφος 2, BW.»

- 5 Το άρθρο 7A:1576e, παράγραφοι 1 και 2, του προισχύσαντος BW όριζε τα εξής:
- «1. Ο αγοραστής διατηρεί πάντοτε το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης μίας ή περισσότερων ακόλουθων δόσεων του τιμήματος.
2. Σε περίπτωση πρόωρης εξόφλησης του συνολικού ποσού που εξακολουθεί να οφείλεται, διά άπαξ καταβολής, [ο αγοραστής] έχει δικαίωμα έκπτωσης ύψους 5 % ετησίως επί εκάστης πρόωρα εξοφληθείσας δόσης.
- 6 Σύμφωνα με αυτούς τους εκκαθαριστικούς λογαριασμούς ο μισθωτής όφειλε την τρέχουσα αξία (υπολογιζόμενη σύμφωνα με το άρθρο 7A:1576e, παράγραφος 2, BW, βάσει της έκπτωσης του 5 % ετησίως) του οφειλόμενου υπολοίπου εκ του συμφωνηθέντος κεφαλαίου κατόπιν αφαιρέσεως της τιμής πωλήσεως των μετοχών (άρθρο 15 των ειδικών όρων), και επιπλέον την παρούσα αξία των ανεξόφλητων μηνιαίων δόσεων σύμφωνα με το άρθρο 6 των ειδικών όρων. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Dexia της 3ης Οκτωβρίου 2006, ο Z της όφειλε, ως προς τις ανεξόφλητες μηνιαίες δόσεις ανά σύμβαση, το ποσό των 8 607,22 ευρώ. Οι εκκαθαριστικοί λογαριασμοί που κατήρτισε η Dexia όριζαν ως πληρωτέα από τον Z ποσά (στο εξής: υπόλοιπο οφειλής) ύψους 7 682,36 ευρώ και 8 107,17 ευρώ. Κατ' ουσίαν, τα ποσά συνίσταντο στο υπόλοιπο κεφάλαιο και στις υπόλοιπες 41 μηνιαίες δόσεις κατόπιν αφαιρέσεως της τιμής πωλήσεως των μετοχών.
- 7 Το Hoge Raad (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) έκρινε ότι η Dexia, ως πάροχος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με ιδιαίτερες εμπειροτεχνικές γνώσεις,

ήταν υποχρεωμένη να λάβει προσηκόντως υπόψη τα συμφέροντα του μισθωτή, στο πλαίσιο του υπό κρίση προϊόντος, το οποίο εμφάνιζε υψηλό κίνδυνο και περιπλοκότητα, διά ρητής προειδοποίησης για τον εν προκειμένω εγκυμονούνα κίνδυνο ενδεχόμενου υπολοίπου οφειλής σε περίπτωση πρόωρης λήξης της σύμβασης (υποχρέωση προειδοποίησης). Επιπλέον, το Hoge Raad (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε ότι η Dexia θα έπρεπε να είχε εξετάσει την εισοδηματική και περιουσιακή κατάσταση του μισθωτή ώστε να βεβαιωθεί εάν ο τελευταίος διέθετε επαρκή οικονομικά περιθώρια, ούτως ώστε να αναμένει ευλόγως [η Dexia] ότι ο μισθωτής θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμής [που απορρέουν] από τη σύμβαση (υποχρέωση ελέγχου). Εφόσον η Dexia παρέβη την υποχρέωση προειδοποίησης και ελέγχου, οφείλει, κατά παγία νομολογία, να ανορθώσει τη ζημία: εντούτοις η αποζημίωση περιορίζεται δυνάμει του άρθρου 6:101 BW (οικείο πταίσμα) στα δύο τρίτα του υπολοίπου οφειλής. Κατόπιν λογιστικού συμψηφισμού της αποζημίωσης με το υπόλοιπο οφειλής, ο μισθωτής εξακολουθεί να οφείλει ένα τρίτο του υπολοίπου οφειλής. Εάν, ωστόσο, η οικονομική κατάσταση του μισθωτή είναι τέτοια, ώστε οι οικονομικές υποχρεώσεις από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης να συνιστούν γι' αυτόν αφόρητη οικονομική επιβάρυνση, η Dexia, εφόσον παρέβη αμφότερες τις υποχρεώσεις επιμελείας, οφείλει, πέραν των δύο τρίτων του υπολοίπου οφειλής, να καταβάλει και τα δύο τρίτα των καταβεβλημένων τόκων και των τυχόν χρεολυσίων (ήδη καταβληθείσες μηνιαίες δόσεις) ως αποζημίωση.

- 8 Η Dexia ζήτησε στην παρούσα δίκη, αρχικά, την καταβολή του ενός τρίτου του υπολοίπου οφειλής που εμφανιζόταν στους εκκαθαριστικούς λογαριασμούς (κατά τη Dexia 1 948,43 ευρώ και 2 702,12 ευρώ) πλέον εξωδικαστικών εξόδων ύψους 700 ευρώ.
- 9 Στην πορεία της δίκης, η Dexia αναγνώρισε ότι η οικονομική κατάσταση του Z ήταν τέτοια, ώστε υπήρχε αφόρητη οικονομική επιβάρυνση και ότι, για τον λόγο αυτόν, του όφειλε αποζημίωση. Κατά τη Dexia, η αποζημίωση που έπρεπε να καταβάλει συνίστατο στα δύο τρίτα των ήδη καταβληθεισών μηνιαίων δόσεων, κατόπιν λογιστικού συμψηφισμού με το μέρος, και σε δύο τρίτα του υπολοίπου οφειλής, όπου το υπόλοιπο οφειλής, σύμφωνα με το άρθρο 6 των ειδικών όρων, συνίστατο, κατά τη Dexia, μεταξύ άλλων στην τρέχουσα αξία των 41 υπόλοιπων δόσεων. Κατά την άποψή της, ωστόσο, η Dexia δικαιούταν ακόμη ένα τρίτο εκ των δόσεων που δεν είχαν ακόμη εξοφληθεί. Τα ποσά αυτά τα αφαίρεσε από την οφειλή της έναντι του Z. Η Dexia υποστήριξε ότι ο Z όφειλε, εν τέλει, 6 844,95 ευρώ για την πρώτη σύμβαση και 5 731,82 ευρώ για τη δεύτερη.
- 10 Το μονομελές περιφερειακό δικαστήριο υποχρέωσε τη Dexia, με απόφαση της 21ης Μαΐου 2013, να καταβάλει ποσό ύψους 18 804,60 ευρώ στον Z. Οι ζητηθείσες από τη Dexia υπόλοιπες δόσεις (υπολογιζόμενες με την τρέχουσα αξία) δεν έπρεπε, κατά την κρίση του δικαστή, να ληφθούν υπόψη και ως εκ τούτου να αφαιρεθούν από το καταβλητέο στον Z ποσό.
- 11 Η Dexia άσκησε έφεση κατά της ως άνω απόφασης. Ο Z υποστήριξε ότι το άρθρο 6 των ειδικών όρων, το οποίο επικαλούνταν η Dexia για την εξόφληση των

υπόλοιπων δόσεων (υπολογιζόμενων με την τρέχουσα αξία), περιελάμβανε την καταβολή τόκων ποινής και έπρεπε να θεωρηθεί καταχρηστική ρήτρα κατά την έννοια της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ.

- 12 Στις 29 Νοεμβρίου 2016, το gerechtshof (εφετείο) ανέστειλε τη διαδικασία εν αναμονή της απόφασης του Hoge Raad (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στο πλαίσιο εθνικής προδικαστικής παραπομπής σχετικά με το ερώτημα, μεταξύ άλλων, εάν τα άρθρα 6 και 15 των ειδικών όρων πρέπει να θεωρηθούν καταχρηστικές ρήτρες κατά την έννοια της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ.
- 13 Στην προδικαστική απόφασή του, της 21ης Απριλίου 2017, το Hoge Raad (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε ότι το άρθρο 6 των ειδικών όρων πρέπει πράγματι να θεωρηθεί καταχρηστική ρήτρα κατά την έννοια της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ. Κατά το Hoge Raad (Ανώτατο Δικαστήριο), σε μια διαφορά μεταξύ ενός αγοραστή και της Dexia, ο δικαστής πρέπει να κηρύξει άκυρη την επίμαχη ρήτρα σύμφωνα με το άρθρο 6:233 BW, στον βαθμό που αυτή αφορά τα επιτόκια, τα οποία δεν ήταν ακόμη απαιτητά κατά τον χρόνο λήξης της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης. Συνεπώς, η Dexia δεν δύναται, κατά την άποψη του Hoge Raad (Ανωτάτου Δικαστηρίου), να αξιώσει τους τόκους αυτούς. Οι συνέπειες της κήρυξης της ακυρότητας της επίμαχης ρήτρας ρυθμίζονται, κατά το Hoge Raad (Ανώτατο Δικαστήριο), σύμφωνα με το εθνικό ενδοτικό δίκαιο.

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 14 Η Dexia υποστηρίζει ότι η προδικαστική απόφαση του Hoge Raad (Ανωτάτου Δικαστηρίου) συνεπάγεται ότι η ρήτρα, επί τη βάση της οποίας η Dexia δύναται να απαιτήσει την καταβολή των υπόλοιπων μηνιαίων δόσεων σε περίπτωση πρόωρης λήξης της σύμβασης, μπορεί μεν να κριθεί άκυρη, πλην όμως η Dexia έχει αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τον νόμο, ήτοι σύμφωνα με το άρθρο 6:277, παράγραφος 1 BW, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Εάν μια σύμβαση λυθεί εν όλω ή εν μέρει, το συμβαλλόμενο μέρος, η παράβαση υποχρέωσης του οποίου οδήγησε στη συνδρομή λόγου λύσης [της σύμβασης], υποχρεούται να ανορθώσει τη ζημία του έτερου συμβαλλόμενου μέρους, συνεπεία του ότι οι συμβατικές υποχρεώσεις δεν εκπληρώνονται αμοιβαία, αλλά η σύμβαση λύεται.»
- 15 Η ζημία συνίσταται στις καθυστερούμενες ακόμη δόσεις κατά τον χρόνο της λύσης, από τις οποίες πρέπει να αφαιρεθεί το όφελος που αποκομίζει η Dexia συνεπεία της λύσης. Η ζημία από τη λύση ανέρχεται σε 6 653,33 ευρώ. Το ποσό αυτό είναι (λόγω της διαφοράς μεταξύ του συμβατικά οριζόμενου επιτοκίου και του σημαντικά κατώτερου επιτοκίου της αγοράς κατά τον χρόνο της λύσης) υψηλότερο από το ποσό, το οποίο αξίωσε η Dexia από τον Z σύμφωνα με το άρθρο 6 της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών.
- 16 Το επιχείρημα της Dexia πρέπει να γίνει αντιληπτό ως εξής: εφόσον η Dexia δεν δύναται πλέον πια να επικαλεστεί τη συμβατική ρήτρα στο άρθρο 6 των ειδικών

όρων, βάσει της οποίας δύναται να αξιώσει τις καθυστερούμενες ακόμη δόσεις μετά τη λήξη της σύμβασης, δικαιούται, εν πάση περιπτώσει, την αποζημίωση, την οποία προβλέπει ο νόμος στο πλαίσιο του ενδοτικού δικαίου κατόπιν λύσης.

Συνοπτική παρουσίαση του σκεπτικού της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 17 Το ποσό, το οποίο δύναται να αξιώσει η Dexia βάσει ενδοτικού δικαίου (άρθρο 6:277 BW) είναι ενδεχομένως υψηλότερο από το ποσό που θα μπορούσε να είχε αξιώσει η Dexia σύμφωνα με το άρθρο 6 των ειδικών όρων της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών. Τούτο οφείλεται στη διαφορά μεταξύ του συμβατικά οριζόμενου επιτοκίου (το 2000) και του σημαντικά χαμηλότερου επιτοκίου της αγοράς κατά τον χρόνο λύσης της σύμβασης (το 2006). Συνεπεία του χρόνου που παρήλθε και της μειώσεως του επιτοκίου, θα μπορούσε επομένως να προκύψει ζημία για τον Z στη συγκεκριμένη περίπτωση, εάν εφαρμοστεί το ενδοτικό δίκαιο (άρθρο 6:277 BW) αντί του (κριθέντος ως άκυρου) άρθρου 6 των ειδικών όρων της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης μετοχών. Το ζητούμενο είναι εάν η Dexia δύναται σε μια τέτοια περίπτωση να επικαλεστεί την προβλεπόμενη από τον νόμο διάταξη ενδοτικού δικαίου.
- 18 Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-96/16 και C-94/17, Banco Santander και Escobedo Cortés, υπεβλήθη στην υπόθεση C-94/17 ένα παρόμοιο ερώτημα, ήτοι εάν η κήρυξη της ακυρότητας μιας ρήτρας, στην οποία καθορίζεται το επιτόκιο υπερημερίας, πρέπει λόγω καταχρηστικότητας να συνεπάγεται και άλλα αποτελέσματα, όπως παραδείγματος χάριν να μην οφείλονται καθόλου τόκοι ούτε συμβατικοί ούτε υπερημερίας, όταν ο δανειολήπτης αθετεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις, ή να οφείλεται ο νόμιμος τόκος. Το Δικαστήριο, ωστόσο, δεν έχει αποφανθεί επί του εν λόγω ζητήματος. Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένου ότι τα ερωτήματα αυτά θα ασκήσουν ή δύναται να ασκήσουν επιρροή σε πληθώρα παρόμοιων υποθέσεων, υποβάλλονται τα ανωτέρω προδικαστικά ερωτήματα.